KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 4.11.2021 r.
COM(2021) 673 final

2021/0351 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie stanowiska, które ma być zajęte w imieniu Unii Europejskiej we Wspólnym Komitecie EOG odnośnie do zmiany Protokołu 32 do Porozumienia EOG w sprawie warunków finansowych wdrażania art. 82

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

UZASADNIENIE

1. PRZEDMIOT WNIOSKU

Niniejszy wniosek dotyczy decyzji ustalającej stanowisko, które ma być zajęte w imieniu Unii Europejskiej we Wspólnym Komitecie EOG w związku ze zmianą Protokołu 32 do Porozumienia między Wspólnotą Europejską a Europejskim Obszarem Gospodarczym („Porozumienie EOG") w sprawie warunków finansowych wdrażania art. 82 Porozumienia EOG. Zmienia on zasady mające zastosowanie do udziału państw EOG–EFTA (Norwegii, Islandii i Liechtensteinu) w programach unijnych w celu uwzględnienia specyfiki wieloletnich ram finansowych na lata 2021-2027 w odniesieniu do wpływu wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej na wkład finansowy państw EOG–EFTA do budżetu UE.

2. KONTEKST WNIOSKU

2.1. Porozumienie EOG

Porozumienie EOG ma na celu wspieranie stałego i zrównoważonego wzmacniania stosunków handlowych i gospodarczych między Unią Europejską, Islandią, Liechtensteinem i Norwegią na równych warunkach konkurencji oraz przestrzegania tych samych zasad, w celu stworzenia jednorodnego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, zwanego dalej „EOG". Porozumienie EOG gwarantuje osobom fizycznym i podmiotom gospodarczym w EOG równe prawa i obowiązki w ramach rynku wewnętrznego. Przewiduje włączanie prawodawstwa UE dotyczącego czterech swobód – przepływu towarów, usług, osób i kapitału – do prawa wszystkich 30 państw EOG. Ponadto Porozumienie EOG obejmuje współpracę w innych ważnych dziedzinach, takich jak badania i rozwój, kształcenie, polityka społeczna, środowisko, ochrona konsumentów, turystyka i kultura, zwanych wspólnie „działaniami wspierającymi i politykami horyzontalnymi".

W art. 82 Porozumienia EOG określono zasady, które powinny mieć zastosowanie do udziału finansowego państw EOG–EFTA uczestniczących w programach unijnych. Protokół 32 do Porozumienia EOG określa bardziej szczegółowo zasady, które powinny mieć zastosowanie w odniesieniu do warunków finansowych wdrażania art. 82.

2.2. Wspólny komitet EOG

Wspólny Komitet EOG został ustanowiony na mocy art. 92 Porozumienia EOG. Wspólny Komitet EOG składa się z przedstawicieli umawiających się stron i może podejmować decyzje w drodze porozumienia między Unią, z jednej strony, a państwami EOG–EFTA mówiącymi jednym głosem, z drugiej strony.

Zadaniem Wspólnego Komitetu jest zapewnienie skutecznego wdrożenia i funkcjonowania Porozumienia. W tym celu Wspólny Komitet prowadzi wymianę poglądów i informacji oraz podejmuje decyzje w przypadkach przewidzianych w Porozumieniu EOG i związanych z nim protokołach. W związku z powyższym, na podstawie art. 98 Porozumienia protokół 32 może zostać zmieniony decyzją Wspólnego Komitetu EOG zgodnie z art. 93 ust. 2, art. 99, 100, 102 i 103 Porozumienia EOG.

Aby zagwarantować bezpieczeństwo prawne oraz jednolitość EOG, Wspólny Komitet EOG powinien podjąć decyzję dotyczącą zmian załączników i protokołów w celu uwzględnienia zmian w przepisach Unii. Zmiany te należy stosować jednocześnie ze zmianami wprowadzonymi w przepisach Unii i z należytym poszanowaniem wewnętrznych procedur umawiających się stron.

2.3. Planowany akt Wspólnego Komitetu EOG

Wspólny Komitet EOG ma przyjąć zmiany do protokołu 32 do Porozumienia EOG („planowany akt").

Celem planowanego aktu jest określenie szczegółowych warunków uczestnictwa państw EOG–EFTA w programach UE w celu uwzględnienia niezbędnych zmian wynikających z przyjęcia nowych wieloletnich ram finansowych oraz skutków budżetowych wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii.

Planowany akt ma na celu dodanie pięciu ustępów do protokołu 32 do Porozumienia EOG:

Art. 1 ma zostać uzupełniony w celu uwzględnienia następujących przepisów:

- przepis dotyczący finansowego udziału państw EOG–EFTA w środkach zapisanych w budżecie UE na płatności w liniach dotyczących zakończenia działań lub programów po wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa z Unii. Linie dotyczące zakończenia działań lub programów obejmują wyłącznie płatności z tytułu zobowiązań podpisanych w ramach WRF na lata 2014-2020, w odniesieniu do których Zjednoczone Królestwo będzie nadal wpłacać swój udział do czasu wywiązania się ze wszystkich zobowiązań. Porozumienie EOG nie wprowadza rozróżnienia między liniami dotyczącymi zakończenia działań lub programów a nowymi liniami programów UE, co spowodowałoby, że państwa EOG–EFTA wnosiłyby wyższy wkład do budżetu UE niż jest to konieczne. Należy przypomnieć, że w przypadku poprzednich rozszerzeń miał miejsce mechanizm odwrotny, w wyniku którego państwa EOG–EFTA wpłacały do budżetu UE mniej niż było to konieczne. W związku z tym, po dokonaniu zmiany protokołu 32, w przypadku rozszerzenia UE mechanizm ten nie będzie już stosowany i doprowadzi do wyższego współczynnika proporcjonalności w odniesieniu do linii dotyczących zakończenia działań lub programów;
- przepis dotyczący uwzględniania środków z instrumentu Next Generation EU przy obliczaniu wkładu państw EOG–EFTA w finansowanie programu „Horyzont Europa" i Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności w celu odzwierciedlenia zwiększonego budżetu tych programów;
- dwa dodatkowe przepisy wyjaśniające sposób obliczania wkładu państw EOG–EFTA w przypadku rozszerzenia UE lub wystąpienia państwa członkowskiego z Unii.

Dodaje się nowy art. 8 w celu uwzględnienia warunków finansowych wkładów państw EOG–EFTA w odniesieniu do gwarancji budżetowych. Specyfika gwarancji budżetowych nie pozwala na włączenie wkładu finansowego państwa EOG–EFTA do standardowej procedury stosowanej w odniesieniu do wszystkich pozostałych programów UE. Taki wkład na rzecz gwarancji budżetowych zostanie natomiast określony w szczegółowych umowach o przyznanie wkładu.

Planowany akt stanie się wiążący dla stron zgodnie z art. 104 Porozumienia, który stanowi, że „O ile niniejsze Porozumienie nie przewiduje inaczej, decyzje podjęte przez Wspólny Komitet EOG w przypadkach objętych niniejszym Porozumieniem są z chwilą ich wejścia w życie wiążące dla Umawiających się Stron, które podejmują odpowiednie kroki w celu zapewnienia ich wykonania i stosowania". Ponadto, zgodnie z art. 119 Porozumienia, „Załączniki oraz akty w nich określone, dostosowane do celów niniejszego Porozumienia, a także Protokoły stanowią integralną część niniejszego Porozumienia."

Zgodnie z art. 103 Porozumienia „O ile po upływie terminu sześciu miesięcy od wydania decyzji przez Wspólny Komitet EOG nie dokonano takiej notyfikacji, decyzja Wspólnego Komitetu EOG jest stosowana tymczasowo do czasu spełnienia wymogów konstytucyjnych, chyba że Umawiająca się Strona notyfikuje, że takie tymczasowe stosowanie nie jest możliwe. W takim przypadku lub jeśli Umawiająca się Strona notyfikuje o nieratyfikowaniu decyzji Komitetu Wspólnego EOG, tymczasowe zawieszenie określone w artykule 102 ustęp 5 staje się skuteczne miesiąc po takiej notyfikacji, ale w żadnym razie nie wcześniej niż w dniu, w którym odpowiedni akt WE zaczyna podlegać wykonaniu we Wspólnocie.”.

3. STANOWISKO, JAKIE MA BYĆ ZAJĘTE W IMIENIU UNII

Komisja przedkłada projekt decyzji Wspólnego Komitetu EOG do przyjęcia przez Radę jako stanowisko Unii. Komisja ma nadzieję, że będzie mogła przedstawić ten projekt Wspólnemu Komitetowi EOG w najbliższym możliwym terminie.

Treść i charakter projektu załączonej decyzji Wspólnego Komitetu EOG wykraczają poza to, co można uznać za zwykłe dostosowania techniczne w rozumieniu rozporządzenia Rady nr 2894/94. Rada powinna zatem ustalić stanowisko Unii.

4. PODSTAWA PRAWNA

4.1. Proceduralna podstawa prawna

4.1.1. Zasady

Art. 218 ust. 9 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) określa tryb przyjmowania decyzji ustalających „stanowiska, które mają być zajęte w imieniu Unii w ramach organu utworzonego przez umowę, gdy organ ten ma przyjąć akty mające skutki prawne, z wyjątkiem aktów uzupełniających lub zmieniających ramy instytucjonalne umowy”.

Pojęcie „akty mające skutki prawne” obejmuje akty, które mają skutki prawne na mocy przepisów prawa międzynarodowego dotyczących danego organu. Obejmuje ono ponadto instrumenty, które nie są wiążące na mocy prawa międzynarodowego, ale mogą „w sposób decydujący wywrzeć wpływ na treść przepisów przyjętych przez prawodawcę Unii”[1].

4.1.2. Zastosowanie w niniejszej sprawie

Wspólny Komitet EOG jest organem utworzonym przez umowę, a mianowicie Porozumienie EOG. Akt, który ma zostać przyjęty przez Wspólny Komitet EOG, stanowi akt mający skutki prawne. Planowany akt będzie wiążący na mocy prawa międzynarodowego zgodnie z art. 103 i 104 Porozumienia EOG.

Planowany akt nie uzupełnia ani nie zmienia ram instytucjonalnych umowy. W związku z tym proceduralną podstawą prawną proponowanej decyzji jest art. 218 ust. 9 TFUE w związku z art. 1 ust. 3 rozporządzenia Rady nr 2894/94 w sprawie uzgodnień dotyczących stosowania Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

4.2. Materialna podstawa prawna

4.2.1. Zasady

Materialna podstawa prawna decyzji przyjętej w trybie art. 218 ust. 9 TFUE jest uzależniona głównie od celu i treści planowanego aktu, którego dotyczy stanowisko, jakie ma być zajęte

[1] Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 7 października 2014 r., Niemcy/Rada, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, pkt 61–64.

w imieniu Unii. Jeżeli planowany akt ma dwojaki cel lub dwa elementy składowe, a jeden z tych celów lub elementów da się określić jako główny, zaś drugi ma jedynie poboczny charakter, decyzja przyjęta w trybie art. 218 ust. 9 TFUE musi mieć jedną materialną podstawę prawną, a mianowicie podstawę, której wymaga główny lub dominujący cel lub element składowy.

Jeżeli planowany akt ma jednocześnie wiele celów lub elementów składowych, które są nierozłącznie ze sobą związane, a żaden nie ma charakteru pomocniczego w stosunku do pozostałych, materialna podstawa prawna decyzji przyjętej na podstawie art. 218 ust. 9 TFUE musi – na zasadzie wyjątku – obejmować różne, odpowiadające tym celom i elementom podstawy prawne.

4.2.2. Zastosowanie w niniejszej sprawie

Planowany akt służy osiągnięciu celów i obejmuje elementy z dziedziny przepisów finansowych i pomocy finansowej. Wspomniane elementy planowanego aktu są związane ze sobą w sposób nierozłączny, a żaden z nich nie ma charakteru pomocniczego w stosunku do pozostałych.

Materialna podstawa prawna proponowanej decyzji obejmuje w związku z tym następujące postanowienia: Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 122 i art. 322 ust. 1.

4.3. Wniosek

Podstawą prawną proponowanej decyzji powinien być art. 122 i art. 322 ust. 1 TFUE w związku z art. 218 ust. 9 TFUE i art. 1 ust. 3 rozporządzenia Rady nr 2894/94 w sprawie uzgodnień dotyczących stosowania Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

5. WPŁYW NA BUDŻET

Planowany akt zmienia sposób obliczania kwoty dochodów przeznaczonych na określony cel pochodzących od państw EOG–EFTA i dodanych do środków UE poprzez: a) zmniejszenie współczynnika proporcjonalności EOG-EFTA stosowanego do kwot w liniach budżetowych dotyczących zakończenia działań lub programów – bez powodowania braku środków – oraz b) uwzględnienie środków z instrumentu Next Generation EU przy obliczaniu wkładu państw EOG–EFTA, zwiększając tym samym kwotę wkładu tych państw na programy, w których te państwa uczestniczą i które korzystają ze środków NGUE, tj. program „Horyzont Europa” oraz Unijny Mechanizm Ochrony Ludności.

6. PUBLIKACJA PLANOWANEGO AKTU

Ponieważ akt Wspólnego Komitetu EOG zmieni Protokół 32 do Porozumienia EOG w sprawie warunków finansowych wdrażania art. 82, po przyjęciu należy go opublikować w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

2021/0351 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie stanowiska, które ma być zajęte w imieniu Unii Europejskiej we Wspólnym Komitecie EOG odnośnie do zmiany Protokołu 32 do Porozumienia EOG w sprawie warunków finansowych wdrażania art. 82

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 122 i art. 322 ust. 1, w związku z art. 218 ust. 9,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 2894/94 z dnia 28 listopada 1994 r. w sprawie uzgodnień dotyczących stosowania Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym[2], w szczególności jego art. 1 ust. 3,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym („Porozumienie EOG”) weszło w życie w dniu 1 stycznia 1994 r.

(2) Prawodawstwo Unii Europejskiej zostało zmienione, w szczególności poprzez przyjęcie rozporządzenia Rady (UE) 2020/2094 z dnia 14 grudnia 2020 r. ustanawiającego Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy w celu wsparcia odbudowy w następstwie kryzysu związanego z COVID-19 oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

(3) Zgodnie z art. 98 Porozumienia EOG Wspólny Komitet EOG ustanowiony na mocy art. 92 Porozumienia EOG może przyjmować decyzje zmieniające Protokół 32 w sprawie warunków finansowych wdrażania art. 82 Porozumienia EOG, zgodnie z art. 93 ust. 2, art. 99, 100, 102 i 103 Porozumienia EOG.

(4) Należy zatem odpowiednio zmienić postanowienia protokołu 32 do Porozumienia EOG.

(5) Stanowisko Unii we Wspólnym Komitecie EOG powinno opierać się na projekcie decyzji Wspólnego Komitetu EOG określonym w załączniku do niniejszej decyzji,

[2] Dz.U. L 305 z 30.11.1994, s. 6.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Stanowisko, jakie ma zostać przyjęte w imieniu Unii we Wspólnym Komitecie EOG w sprawie proponowanych zmian Protokołu 32 do Porozumienia EOG dotyczących warunków finansowych wdrażania art. 82 Porozumienia EOG, opiera się na projekcie decyzji Wspólnego Komitetu EOG dołączonym do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej przyjęcia. Niniejszą decyzję stosuje się od dnia 1 stycznia 2021 r.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący